

השולח פרק רביעי גימין

ל"א

עין משפט נר מצוה

בא א מיי פ"ו מהלכות
ערכין הל' כ סג
עין קל:
ב ב מיי פ"ה מהלכות
מעילה הל' י:
בא ג מיי פ"ה מהל'
טוען הל' ד סג
עין פ"ה טו"ע ח"מ סימן
ל"ה סעף ב:
בא ד מיי פ"ה מהל'
מעילה הל' י:
ע ה מיי פ"ב מהל' וביה
הלכה ח סג עין פ"ב
טו"ע ש"ע י"ד ס' רסו
סעף ס' וטו"ע ח"מ ס'
ערה סעף כט:

תורה אור השלם

1. והתחלתם אתם
לבניכם אתריכם לרשת
אתהו לעלם ביהם
תעבדו ובאחיבתם בני
ישראל איש באחיו לא
תקדה בו בפרך:
ויקרא בה מו

פסקי ר"ד

וכן אמר עולא א"ר יוחנן
המפקיר עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתיה
ר' אבא לעולא גר שמת
ובבבוי ישראל את נכסיו
והיו בהן עבדים בין
תעבדו ובאחיבתם בני
עצמן בני חורין אבא
שאל אומר גדולים קנו
עצמן בין קטנים קנו
המחזיק בהן זכה וכי מי
כתב גט חירות לאלו: אמר
רב נחמן קסבר עולא עבדו
דגו כאשתו מה אשתו
ושלחתה בלא גט אף
עבדיו משתלחם במיתה
בלא גט פי' אין הפקר
דלאחר מיתה דומה
להפקר דמתים דעבד
איתקש לאשה דגמרי לה
לה דכתבי או חופשה לה
נתן לה וכתבי וכתב לה
ספר כחיות מה אשה
איהו יוצאה מתים בלא
גט ולאחר מיתה יוצאה
ה"ה הכי נמי עבד: אי הכי
ישראל נמי אמר קרא
והתחלתם אותם לבניכם
אחריכם אבל גר שאין לו
יורשים יוצא במיתת רבו
א"ר יעקב בר אידי ארבי"ל
הלכה כאבא שאל דאמר
קטנים כל הקודם בהן זכה
שאין להן די לזכות
בעצמן: ור' חייא בר אבא
א"ר יוחנן אין הלכה כאבא
שאל והלכתא כאבא
שאל דהכי אמרי' בפ"ק
דקידושין (כ"ב): רב יהודה
הנדרואה גר שאין לו
יורשים הוה חלש על מר
וטרוא לשוילי ביה חזייה
דתקף ליה עלמא טובא
אמר ליה לעבדיה שלוף לי
מסנאי ואמטינהו לנו
ביתא איכא דאמרי גדול
הוה זה פירש למיתה וזה
פירש לעבדות ואיכא
דאמרי קטן הוה וכאבא
שאל דאמר קטנים כל
המחזיק בהן זכה:

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוציא דבריו
לכטלה ה"נ מסתברא דקתני סיפא וכן הוא
שהקדיש עצמו *עושה ואוכל שלא הקדיש
אלא דמיו אי אמרת בשלמא ר"מ היא שפיר
קאי אלא איהו לדמו קאי לימא כתנאי
המקדיש עבדו אין מועילין בו רבן
שמעון בן גמליאל אומר מועילין בשערו מאי
לאו בהא קמיפלגי דמר סבר קדוש ומר סבר
לא קדוש ותסברא האי מועילין בו ואין מועילין
בו האי קדוש ואינו קדוש מיבעי ליה אלא
דכולי עלמא קדוש והכא בהא קמיפלגי דמר
סבר עבדא כמקרקעי דמי ומר סבר כמטלטלי
דמי אי הכי אדמיפלגי בשערו ליפלגו בגופו
אלא דכולי עלמא עבדא כמקרקעי דמי והכא
בשערו העומד ליגזו קמיפלגי *מ"ס כגוזו דמי
ומר סבר לאו כגוזו דמי לימא הני תנאי כהני
תנאי דרתנן ר"מ אומר יש דברים שהם
קרקע ואינן קרקע ואין חכמים מודים לו כיצד
עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר
אינן אלא חמש ר"מ מחייב וחכמים אומרים
כל המחזיר לקרקע הרי הוא קרקע וא"ר יוסי
בר' הנינא ענבים העומדות ליבצר איכא
ביניהו דרבי מאיר סבר בכצורות דמיין ורבנן
סברי לאו בכצורות דמיין אפי' תימא רבי
מאיר עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא
בענבים דכמה דקיימין מיכחש כחישי אבל
הכא יכמה דקאי אשבוחי משבח כי סליק ר'
חייא בר יוסף אמר להאי שמעתא דרב קמיה
דר' יוחנן א"ל אמר רב הכי והוא לא אמר הכי
והאמר עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור הכי קאמר ליה
אמר רב כותתי ואיכא דאמרי לא סיימוה קמיה
א"ל ולא אמר רב צריך גט שחרור ור' יוחנן
לטעמיה דאמר עולא א"ר יוחנן המפקיר עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור גופא אמר
עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתיה ר' אבא לעולא
גר שמת ובבבו ישראל נכסיו והיו בהן עבדים
בני חורין אבא שאל אומר גדולים קנו עצמן
בין קטנים קנו המחזיק בהן זכה וכי מי כתב
גט חירות לאלו: אמר רב נחמן קסבר עולא עבדו
דגו כאשתו מה אשתו ושלחתה בלא גט אף
עבדיו משתלחם במיתה בלא גט פי' אין הפקר
דלאחר מיתה דומה להפקר דמתים דעבד
איתקש לאשה דגמרי לה לה דכתבי או חופשה
לה נתן לה וכתבי וכתב לה ספר כחיות מה אשה
איהו יוצאה מתים בלא גט ולאחר מיתה יוצאה
ה"ה הכי נמי עבד: אי הכי ישראל נמי אמר קרא
והתחלתם אותם לבניכם אחריכם אבל גר שאין
לו יורשים יוצא במיתת רבו א"ר יעקב בר אידי
ארבי"ל הלכה כאבא שאל דאמר קטנים כל
הקודם בהן זכה שאין להן די לזכות בעצמן:
ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן אין הלכה כאבא
שאל והלכתא כאבא שאל דהכי אמרי' בפ"ק
דקידושין (כ"ב): רב יהודה הנדרואה גר שאין
לו יורשים הוה חלש על מר וטרוא לשוילי ביה
חזייה דתקף ליה עלמא טובא אמר ליה לעבדיה
שלוף לי מסנאי ואמטינהו לנו ביתא איכא
דאמרי גדול הוה זה פירש למיתה וזה פירש
לעבדות ואיכא דאמרי קטן הוה וכאבא שאל
דאמר קטנים כל המחזיק בהן זכה:

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוציא דבריו
לכטלה ה"נ מסתברא דקתני סיפא וכן הוא
שהקדיש עצמו *עושה ואוכל שלא הקדיש
אלא דמיו אי אמרת בשלמא ר"מ היא שפיר
קאי אלא איהו לדמו קאי לימא כתנאי
המקדיש עבדו אין מועילין בו רבן
שמעון בן גמליאל אומר מועילין בשערו מאי
לאו בהא קמיפלגי דמר סבר קדוש ומר סבר
לא קדוש ותסברא האי מועילין בו ואין מועילין
בו האי קדוש ואינו קדוש מיבעי ליה אלא
דכולי עלמא קדוש והכא בהא קמיפלגי דמר
סבר עבדא כמקרקעי דמי ומר סבר כמטלטלי
דמי אי הכי אדמיפלגי בשערו ליפלגו בגופו
אלא דכולי עלמא עבדא כמקרקעי דמי והכא
בשערו העומד ליגזו קמיפלגי *מ"ס כגוזו דמי
ומר סבר לאו כגוזו דמי לימא הני תנאי כהני
תנאי דרתנן ר"מ אומר יש דברים שהם
קרקע ואינן קרקע ואין חכמים מודים לו כיצד
עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר
אינן אלא חמש ר"מ מחייב וחכמים אומרים
כל המחזיר לקרקע הרי הוא קרקע וא"ר יוסי
בר' הנינא ענבים העומדות ליבצר איכא
ביניהו דרבי מאיר סבר בכצורות דמיין ורבנן
סברי לאו בכצורות דמיין אפי' תימא רבי
מאיר עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא
בענבים דכמה דקיימין מיכחש כחישי אבל
הכא יכמה דקאי אשבוחי משבח כי סליק ר'
חייא בר יוסף אמר להאי שמעתא דרב קמיה
דר' יוחנן א"ל אמר רב הכי והוא לא אמר הכי
והאמר עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור הכי קאמר ליה
אמר רב כותתי ואיכא דאמרי לא סיימוה קמיה
א"ל ולא אמר רב צריך גט שחרור ור' יוחנן
לטעמיה דאמר עולא א"ר יוחנן המפקיר עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור גופא אמר
עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתיה ר' אבא לעולא
גר שמת ובבבו ישראל נכסיו והיו בהן עבדים
בני חורין אבא שאל אומר גדולים קנו עצמן
בין קטנים קנו המחזיק בהן זכה וכי מי כתב
גט חירות לאלו: אמר רב נחמן קסבר עולא עבדו
דגו כאשתו מה אשתו ושלחתה בלא גט אף
עבדיו משתלחם במיתה בלא גט פי' אין הפקר
דלאחר מיתה דומה להפקר דמתים דעבד
איתקש לאשה דגמרי לה לה דכתבי או חופשה
לה נתן לה וכתבי וכתב לה ספר כחיות מה אשה
איהו יוצאה מתים בלא גט ולאחר מיתה יוצאה
ה"ה הכי נמי עבד: אי הכי ישראל נמי אמר קרא
והתחלתם אותם לבניכם אחריכם אבל גר שאין
לו יורשים יוצא במיתת רבו א"ר יעקב בר אידי
ארבי"ל הלכה כאבא שאל דאמר קטנים כל
הקודם בהן זכה שאין להן די לזכות בעצמן:
ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן אין הלכה כאבא
שאל והלכתא כאבא שאל דהכי אמרי' בפ"ק
דקידושין (כ"ב): רב יהודה הנדרואה גר שאין
לו יורשים הוה חלש על מר וטרוא לשוילי ביה
חזייה דתקף ליה עלמא טובא אמר ליה לעבדיה
שלוף לי מסנאי ואמטינהו לנו ביתא איכא
דאמרי גדול הוה זה פירש למיתה וזה פירש
לעבדות ואיכא דאמרי קטן הוה וכאבא שאל
דאמר קטנים כל המחזיק בהן זכה:

גליון הש"ס

גב' בר סבר כגוזו דמי
ע' מדריש ד' סה ע"ב ומר
דף גא ע"ב:

מוסף רש"י

יש דברים שהם
כקרקע. ממוכרם
לקרקע. ואינן כקרקע.
אלא כמטלטלין (סנהדרין
טו.) ושענין עבדו (לוי
שבועות כ"ב.) ר"מ
מחייב. טענה (ב"מ כ)
לישע על השאר שיהיה
מקנה הטענה. א"ר יוחנן
נשעין על הקרקעות,
כדלפינן בשבועות הדייטס
(מ"ג.) ה"ה כיון דאין ליבצר
לקרקע טענות דמיין
הן כדמיון ר' יוסי בר
מינא לפלוגמיהו, כפלונית
דמיין ושענין (סנהדרין
טו.) הרי הוא כקרקע.
ואין נשעין עליה (ב"מ
כ.) אבל הכי שפיר,
כמה דקאי אשבוחי
משבח. הלך אפילו ר"מ
נשען כרבנן סבירא ליה
(סנהדרין טו.) קטנים כל
המחזיק בהן זכה בהן.
אפילו לאמר נתן (דושי'
כ"ב.) אין לו תקנה. אפילו
נשען (קטן טו.)

מוסף תוספות

א. וטעמא משום הגדול
יש לו די לזכות לעצמו.
אבל קטן שאין לו די
לזכות לעצמו וזכין
בעבורו. רש"י.
ב. אשכחן וכו' דאית
להו זכיה. מוס' הל"ט.
ג. ורבנן סביר דקטנים
כבר זכו בהם שמים. מוס'
הל"ט. ד. ומיהו ר"ת
בעצמו היה דוחה הוא
דפליג ר' יוחנן התם
דאמר 'את הבית הגדול'
בית שמגדילין בו תפלה,
אף שמגדילין בו תפלה
קאמר, להכי מייחא מרב"ל
דלדיב פפא דאמר איכא
לא הוי לא כרבי"ל ולא כר'
יוחנן. מוס' חולין א'. ד"ה
אמר רבא.

קטנים כל המחזיק בהן זכה

בהן. דאין להן די
לזכות בעצמן וכן דפיק מי שמת
(ב"ב ק"ו.) גבי פלוגתא דיוכין לקטן
ואין זכין לגדול *ואע"ג דאית ליה
זכיה זמניאיה דלאמרינן דהניקין
(לקטן טו.) היינו מדרבנן מפני דרכי
שלוס והכא לא שייך ההוא טעמא
וא"ת דפרק לולב וערבה (סוכה מו.)^א
אמר לא ליקמי איניש לולבא לניוקא
ד"ט שאלו ליקמי דניוקא מקמי קמי
לא מקמי וליכא למימר דהתם דפיקח
כגון לרור וזרקו אגוז ונטלו דהא
בפ"ק דקדושין (דף כ"ג.) דההוא עובדא
דא"ל שלוף לי מסנאי משמע דהוה בו
דעת וקאמר התם איכא דלאמרי קטן
הוה וי"ל דדעת אחרת מקנה אותו
שאני *ו' ר' א"ר מי כתב גט שחרור
דאלו. אלמא לא בעי גט להמירו צבת
חורין והיינו כשמואל דאמר מי שאין
לו רשות רבו עליו אינו קרוי עבד
וטעמא דלצא שאלו דקטנים דחשיב
רשות רבן עליהן כיון שאין להן
די בעצמן^א:

א"ר אבימימר גב' ור"ת מאי

אמר הכי כ"ש דלשמואל
תקשי דלמימר וי"ל דהא לא קשיא
ליה משום דשמואל תנאי היא דפרק
החולץ (יבמות מ"ח.) ודפרק צמרא דניזר
(דף ק"ס.) לבלא הא קשיא ליה אי אמאי
דלמימר דלא כר' יוחנן רביה ולמי
נמי לא מני למיפרך דלאמימר
מדרבנן *דלצא שאלו דליהו מוקי להו
כההוא תנא דאית ליה דשמואל לבלא
איהו סבר כההוא תנא דפליג עליהו
וסבר דלדידיה ריזין גט שחרור ואין
לו תקנה:

הלכה כאבא שא"ר. אומר ר"ת

דהלכה כריב"ל לגבי רבי
יוחנן כדמוכח דפרק צמרא דמגילה
(דף ס.) דאמר כוותיה דרב פפי
מסתברא דאמר ריב"ל צית הנכנסת
מותר לעשותו צית המדרש ואע"ג דר'
בפירוש

יוחנן פליג עליה התם דייק מדר' יהושע
זכו בניו בעבדיו דהא כחשתו הס' המפקיר
עבדו. דתו ליכא נחלה לבניו. ומס'. לא ליבעי
גט שחרור להפקיע אסורו דהא מית ליה
וצניו לא זכו בהן מעולם: אין לו תקנה.
כדמפרש לקמיהו דכיון דהפקירו פקע ממנויה
מיניה ואסורא הוא דפש לבעלים עליהו
וכי מיית אין זו ירושה להוריס לבניו
הלכך אין לו מי שימירנו בגט: כפירוש

כפירוש

עין משפט
גר מצוה

עא א ב מיי פ"ה מה' עבדים ה' א סמו עשין פו טו"ע י"ד טימן רסו סעף [מא] מז: עב ג טו"ע"ע שס סעף טו: עג ד שס זב"ה"ה וע"ש זב"ה:

מוסף תוספות

א. [ח]ממונא ממילא פקע דבי יהיב ל"י גט מטלק עצמו ממנו ומפקירו וזכי עבד לנפשיה. מוס' הלא"ש. ב. דאינו זוכה בעצמו ע"י הפקר [וממילא] לא ישתחרר בגט שחרור וכו' ולא אשכחן בשום דוכתא הפריש זה ביניהם. שיע"ק בשם רמב"ם יונה. ג. ומשמע שחרור גמור שהוא מפקיע בין ממון בן איסור. שיע"ק בשם רמב"ם יונה.

פסקי ר"ד

תניא ר"ש בן אלעזר אומר משום ר' עקיבא יכול יהא כסף גומר בה כשם שהשטר גומר בה ת"ל והפדה לא נפדתה או חופשה לא נתן לה בקורת הדין לא יומתו כי לא חופשה אורעה כל הפרשה כולה ללא חופשה לומר לך שטר גומר בה ואין כסף גומר בה פי' שהפדה את עבדו של חבירו צ"מ להוציאו ב"ח או כסף גומר בו פי' שחרורו להחירו בבית ישראל אלא הכסף מפקיע מעליו קנין הדמים שהיה לו עליו ואסור להשתעבד בו אבל אינו מותר בבית ישראל על שיתכונן לו שטר שחרור: איתמר אמר רמי בר חמא אמר רב נחמן הלכה כר"ש ור' יירא אמר רב נחמן אין הלכה כר' שמעון ומסיק תלמודא ואין הלכה כר' שמעון הלכך גם הכסף גומר בעבד ואינו צריך גט שחרור:

מה אשה איסורא ולא ממונא. וא"ת היאך עבד משתחרר בשטר לאבא שאלו אם לא יפקירונו תחלה דמה אשה איסורא ולא ממונא אף כו' וכי תימא דלשון הכתוב בשטר כגון הכי את בן חורין הרי את לעמך הו' לשון הפקר א"ס כן לשמואל למה לי שטר' יפקירונו ועוד

דאפי' על ידי הפקר היאך משתחרר קטן לאבא שאלו ב' ואורי' דדוקא בקנין דמיתה דילפינן מאשה אמרי' איסורא ולא ממונא דומיא דאשה אבא שטר שכתוב בהדיא בקרא או חופשה לא ניתן לה (ויקרא יט) משוחררת בשטר לחודה דמקרא מלא דיצר הכתוב ועוד דאיתקש שטר לקנין כסף דכתיב (שס) והפדה לא נפדתה ועיקר קנין כסף מפקיע ממון כדאמר הכא נתייאשתי מפלוני עבדי אין לו תקנה אלא בשטר אבא שטר לא דפקע ליה כספיה מני' הפקריה:

אמר ר' הון לא עשה ולא כדבם. פירש בקונט' משום דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו ליכא שהרי לא כוה כמוסר לזניו להקנותה לעצמה אלא בקנין זה נמכוון לשחררה והרי הוא טעות ולא שייך להזכיר כאן מתנת שכיב מרע דהויא ליה זמקתא ולמנויה לקיים דברי המת איכא לדמיוי אס היה כמוסר לזניו: **משום** דהוה ליה כלי' כלי' שר' מקנה. אבא אס היה כליו של קונה היתה זוכה עצמה בחליפין דמני' בהדיא צ"פ דקידושין (דף כג:) דעבד כנעני נקנה בחליפין משום דחליפין דמו לכסף וכל היכא דכסף קני חליפין נמי קני לזב' ממשא' משום דנפשות משוה פרוטה לא מקנינא נפשה כדאמר רבי קדושין (דף ג.) ומכאן יש להוכיח דהלכה כרז' דלמנ' בכליו של קונה צפרק הוה (צ"מ ועוד אמרינן התם צמנא דכשר למקנייה זיה לאפוקי מדלוי ולא דמי להא דלמנ' צפרק המגרש (לקמן פה:) דאסתין ח' רבא מיימא דנן ולעלם לאפוקי

צפירוש שמיע לך. מרבי יהושע בן לוי: מאי כללא. מאיזה כלל יש לי ללמוד דקציעת מינאי מכללא שמיע לך: נתייאשתי. לשון הפקר הוא: אין לו ספק. צבת ישראל ולא בשפחה שהרי משוחרר הוא קלמ ואינו גמור: מה אשה. אס הפקירה צעלה לא התירה לישא לאחר צכך עד

בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר ר' יהושע בן לוי. אמרו לפני רבי אמר נתייאשתי מפלוני עבדי מהו אמר להם אומר אני אין לו תקנה אלא בשטר ואמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי גמור. ליה לה מאשה מה אשה בשטר אף עבד נמי בשטר וקא דייקת מינה כאשה מה אשה איסורא ולא ממונא אף עבד נמי איסורא ולא ממונא ואי מכללא מאי א"ל אדרב' דוק מינה לאידיך גיסא מה אשה בין גדולה בין קטנה אף עבד נמי בין גדול בין קטן אמר ליה בפירוש שמיע לך ורבי חי"א בר אבא אמר רבי יוחנן אין הלכה כאבא שאלו אמר ליה ר' זירא לר' חי"א בר אבא בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר ר' יהושע בן לוי אמרו לפני רבי נתייאשתי מפלוני עבדי מהו אמר להם אומר אני אין לו תקנה אלא בשטר ואמר ר' יוחנן מאי טעמא דרבי גמור ליה לה מאשה מה אשה בשטר אף עבד נמי בשטר וקא דייקת מינה כאשה מה אשה בין גדולה בין קטנה אף עבד נמי בין גדול בין קטן ואי מכללא מאי אדרבה דוק מינה להך גיסא מה אשה איסורא ולא ממונא אף עבד נמי איסור' ולא ממונא אמר ליה בפירוש שמיע לך אמר מר אמר להם אומר אני אין לו תקנה אלא בשטר והתניא ר' רבי אומר אומר אני אף הוא גותן דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו הכי קאמר או בכסף או בשטר והאי פקע ליה כספיה ולאפוקי מהאי תנא דתניא ר' שמעון אומר משום רבי עקיבא יכול יהא כסף גומר בה כדרך ששטר גומר בה ת"ל והפדה לא נפדתה אורעה כל הפרשה כולה ללא חופשה לומר לך שטר גומר בה ואין הכסף גומר בה אמר רמי בר חמא א"ר נחמן הלכה כר' יוחנן ואין הלכה כר' שמעון אשכחיה רב נחמן בר יצחק ר' לרבא בר שאילתא דהוה קאי אפיתחא דבי תפלה א"ל הלכה או אין הלכה א"ל אני אומר אין הלכה ורבנן דאתו ממחוזא אמרי אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן הלכה וכי אתאי לסורא אשכחתייה לר' חי"א בר אבין אמרי ל' אימא ל' איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר לי דההיא אמתא דהוה מרה שכיב מרע איתא בכיא קמיה אמרה ליה עד אימת תשתעביד ותיזיל ההיא איתתא שקל כומתיה שדא בה אמר ליה זיל קני הא וקני נפשיך אתו לקמיה דרב נחמן אמר להו לא עשה ולא כלום מאן דחזא סבר משום דהלכה כר' שמעון דולא היא אלא משום דהוה ליה כלי' של מקנה אמר רב שמואל בר אחיטאי אמר רב המנונא סבא אמר ר' יצחק בר אשיא אמר רב הונא אמר רב המנונא הלכה כר' שמעון ולא היא אין הלכה כר' שמעון אמר ר' זירא אמר ר' חנינא אמר רב אשי אמר רבי עבד שנשא את בת חורין בפני רבו יצא

שיתן גט: וקא דייקס מינה. כיון דרבי מאשה יליף לא איירי רבי אלא צמפקיר עבד גדול שיש לו יד לקנות עצמו ומשהפקירו אין לו עליו אלא איסור אבא לא ממון כאלה זו שגט שלה אינו צב להפקיע ממון שיש לו עליה אלא איסור. אבא בעבד קטן לא איירי רבי ללא דומיא דאשה הוא דאיכא דרר' דממונא עליה וצדיקה סביבא ליה די' לו תקנה בשפחה דלא קנה עצמו בהפקר: ואי מכללא ילפינא מאי קשיא לך צבוג דאכטריך לך למיזעי צפירוש או מכללא: אמר ליה. אי מכללא שמיע לך לאו שפיר דייקת: דוק מינה להאי גיסא מה אשה בין גדולה בין קטנה. התרתה צבג אף מפקיר עבדו דאיירי ציה רבי בין גדול בין קטן קאמר דומיא דאשה הוא להך גיסא: אין לו ספק אלא בשטר. השתא משמע דעבד אינו ניתר אפי' צפידיו: או צכסף או צשטר. תקנתו של עבד דהא איתקוש צידיו כסף לשטר' דכתיב' והפדה לא נפדתה או חופשה וגו': והאי דאפקריה: פקע ליה כספיה ומעתה אין לו תקנה אלא בשטר: ולאפוקי מהאי תנא. הא דלמרינן עבד ניתר צכסף לאפוקי מהאי תנא: יכול יהא כסף גומר. שחרורה אף להפקיע מידי איסור: אורעה כל הפרשה. כל מקרא הפרשה אורעה וסויימי' ללא חופשה מללא כתי' צסיפא לא יומתו כי לא נפדתה או חופשה אלא כי לא חופשה ש"מ כי נפדתה נמי לא יומתו דאין צקידושין משום אשת איש הואיל ולא נכתב לה גט שחרור וה"ק קרא והפדה לא נפדתה פדויה ואינה פדויה הנחרפת לאיש כגון שפחה כנענית חליה שפחה וחליה צת חורין המאורסת לעבד עברי שהוא מותר בשפחה וצבת חורין הצב עליה צבאס דאי לא נפדתה כלל אין כאן אשס ולכך הוצרכה פדיה ולא משום דאי נפדתה לגמרי יהו קידושיה קדושין והבא עליה צמיתה דמדכתב סיפא לא יומתו כי לא חופשה משמע אורעה דין מיתתה צחיפוש השטר ואפילו נפדתה כולה צלא שטר אין צה מיתה והא דכתיב לא נפדתה רבותא אשמעינן דאע"ג דלא נפדתה כולה אלא חליה איכא אשס: גומר צה. מו"איה לגמרי בין משעבוד בין מאיסור: ואין כסף גומר צה. דאינו מו"איה אלא מידי שעבוד אבא לא מידי

איסור שפחה שיהו קדושין תופסין צה: דצי ספלה. צית הכנסת: אמר לו אני הייתי אומר אין הלכה ורבנן דאתו כו'. נחלקו עלי ואמרו דר' זירא משמיה דרב נחמן אמר הלכה: וכי אסאי. אבא לסורא אשכחתייה כו': אימא ל' איזי גופא דעובדא. דרב נחמן דשמעינן מינה דלמנ' היכי הוה: שקל כומתיה. כובעו: מאן דחזא. סבר משום דהלכה כרבי שמעון שהיו סבורין שאלו חליפין הן צקנין סודר דקונה ככסף דכתיב שלף איש נעלו (רות ד) ולא אמר כלום דרב נחמן להמירה לישראל קאמר כר' שמעון אבא מידי שעבוד יאלת: ולא היא. הא דלמנ' לי דרב נחמן אמר הלכה אלא אין הלכה קאמר כדאמינא מדעתאי אף מידי שעבוד לא יאלת: דהוה ליה כלי' של מקנה. וקי"ל צפרק הוה (צ"מ מ:) דהלכתא כרז' דלמנ' בכליו של קונה. ומשום דברי שכיב מרע ליכא שהרי לא כוה כמוסר לזניו להקנותה לעצמה צמתנת שכיב מרע אלא בקנין זה נמכוון לשחררה והרי הוא טעות:

א) גשנת לטו: וע' צבטת ט. וצ"ג. ט) נלקמן מא: חמינה ד. קדושין כג. א) נעלל לח: נלקמן כג. ד) נלקמן מא: ט. ויקרא טו. ו) ציל ובהא אף. ט"ו. ו) צ"ב או חופשה לא נתן לה. מלא הירושם, א) רש"ל ל"ג רבא וע' נלקמן פה: מ"ש עה"ג.)

תורה אור השלם

1. ואיש כי ישבב את אשה שבתת ידו ודא שפחה נחפית לאיש והפדה לא נפדתה או חופשה לא נתן לה בקרת תורה לא יומתו כי לא חופשה: ויקרא יט כ

גליון הש"ס

גמ' אמרו לפני רבי אמר נתייאשתי. ע' צ"ק דף פו ע"א מוס' ד"ה כיון דכאסורא:

הגהות הב"ח

א) גמ' אשכחיה רב נחמן כר' יצחק לירבה כר' שילת דהוה קאי:

מוסף רש"י

לה לה מאשה. כתיב הכא (דברים טז) וכתב לה, וכתיב התם (ויקרא יט) או חופשה לא נתן לה (וחיגה) אף הוא גותן דמי עצמו ויוצא. אס ימלא אדס שיהא נתון לו כסף על מנת שאין לנעלו רשות זו (דע"ל לח) כשם שרש"אין למוכרן לאחרים קי' הם רשאים לקבל הכסף מיד העבד עצמו בתורת מכירה (לקמן ב.) מפני שהווא כמוכרו לו. לנעב עצמו (שם) כשם שהוא יוכל למוכר לאחרים וצ"ל שימנן דרך מקח וממכר. ולא דרך צפידיו (ע"ל לח).